

Probleme Dayalı Öğrenimde Değerlendirme Yaklaşımları; Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri

Yard. Doç. Dr. Aklime DİCLE
DEÜ Hemşirelik Yüksekokulu
aklime.dicle@deu.edu.tr

Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ)

**Eleştirel düşünmeye
cesaretlendirici, bilgi okur yazarlığı ile
yaşam boyu karşılaşacağı gerçek
problemleri çözme becerisini
geliştiren bir stratejidir.**

Littlejohn (1998)

PDÖ'de Değerlendirme

PDÖ'de ölçme ve değerlendirme içerik ve bilgilerin hatırlanmasını ölçmekten çok, öğrenim süreci ve bu süreçteki performans üzerine odaklanır

(Nendaz & Tekian 1999)

PDÖ'de Değerlendirme

PDÖ müfredatında ölçme ve değerlendirme tekniklerinin öğrencilerin eğitim şekli ve eğitim programının hedefleriyle uyumlu olması gerekir

(Alavi 1995).

Ölçme ve Değerlendirme

🔒 Öğrencinin, öğrenme davranışı ve yaklaşımı, değerlendirme yöntemlerinden etkilenir.

🔒 “etki kanunun”da (Thorndike’in Laws of Learning 1898) tanımlandığı gibi; ölçme bir uyarı, yanıt bir davranıştır ve birbiriyle ilişkilidir.

(Catana 1999& Walsh 2001).

Değerlendirme Paradigmaları

Geleneksel eğitim

PDÖ

Bilimsel ölçüm
paradigmaları

Yargısal
değerlendirme
paradigmaları

Bilimsel ölçüm paradigmaları

*"çözümün tek doğrusu vardır" ve
"teori uygulamadan daha önemlidir" mesajı*

- 🔒 Birbirinden bağımsız durumları içeren sorularla, hedeflenen bilgiyi ölçmeye,
- 🔒 Çoktan seçmeli ve açık uçlu sorularla değerlendirme
- 🔒 Geçerli ve güvenilir
- 🔒 Değerlendirme, müfredatın en önemli parçası

(Hager&Butler 1994)

Yargısal ölçüm paradigmaları

*"etkili öğrenmeye cesaretlendiren,
geniş bir alana yayılan örneklerin bütünü"*

- Teori ve uygulamaların entegre yapıldığı değerlendirmeler bir merkezde toplanır.
- Öğrencinin, geçerli bilgi ve uygulamayı tanınması ve ayırt etmesi
- Öğrencinin, verilen klinik durumla ilgili çok yönlü bilgisi
- Öğrencinin özenle öğrendiği subjektif bilginin uygulanması
- Problem çözümünde öğrenci tarafından benimsenen gerçek ve güncel bilginin uygulanması,
- Entegre müfredatta, gittikçe genişleyen entegre problemlerde bilgi bütünü kullanılması
- Değerlendirmede yaşanan güçlüğün yarattığı gerilim,

(Hager&Butler 1994).

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ

- **tutum /davranış (affektive),**
- **bilişsel (cognitive)**
- **psikomotor alan olmak üzere sınıflandırılan hedefler efektif değerlendirilmelidir.**

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ

Öğrenci performansına;

- **Yeterlilik kararı vermek (summatif)**
 - **Gelişimini değerlendirmek (formatif)**
- için bir dizi uygun ölçüm tekniklerinin kullanılması önerilmektedir

(Kocabaşoğlu 1999; Nendaz&Tekian 1999).

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ

**Yeterlilik kararı
vermek
(summatif)**

**Gelişimi
değerlendirmek
(formatif)**

Doğrudan

Dolaylı

Formal

İnformal

Öğrencinin Yeterliliğine Karar vermede; Doğrudan Yöntemler

Gerçek uygulama ya da simülasyon ortamlarında doğrudan gözlem yaparak performansın ölçülmesine odaklanmaktadır.


Doğrudan Yöntemler

 **Gerçek durumlarda öğrencilerin geliştirilen ölçütlerle;**

 **Grup dinamiklerinin değerlendirilmesi (GDA),**

 **Klinik becerilerde gözlemler (CSO),**

 **Laboratuvar gözlemleri (LBO),**

 **Hasta başı değerlendirme**

(Kocabaşoğlu 1999; Nendaz&Tekian 1999).

Doğrudan Yöntemler



Simülasyon ortamlarında;

- Objektif yapılandırılmış klinik sınav (OSCE)**
- Objektif yapılandırılmış pratik sınav (OSPE),**
- Entegre edilmiş klinik sınav (ICE),**
- Yapılandırılmış kliniğe yönelik pratik sınavlar (SCOPE)**

(Kocabaşoğlu 1999).

- ✓ Bu sınavlar ile öğrencinin bilişsel alanda üst düzeyde düşünme ve bilgiyi kullanma becerisi ölçülebilmektedir.
- ✓ Değerlendirmede yeni bir başlangıç kabul edilen yapılandırılmış klinik sınav (OSCE), verileri yorumlama ve analiz ederek karar verme becerilerinin ölçümünde yaygın olarak kullanılmaktadır.
- ✓ Diğer sınav yöntemleri genellikle OSCE'den uyarlanarak geliştirilen sınavlardır.

(Davis&Harden1999; Nendaz&Tekian 1999, Kocabaşoğlu 1999).

Öğrencinin Yeterliliğine Karar vermede; Dolaylı Yöntemler

Öğrenci performansında bilgi sonuçlarını değerlendirmede, dolaylı ölçme yöntemlerinden **yazılı sınavlar** en etkili ölçüm araçlarındandır.

Dolaylı Yöntemler

Sınavlarda;

- Çoktan seçmeli sorular (MCQ),
- Kısa yazılı sınav soruları (SEQ),
- Modifiye yazılı sınav soruları (MEQ),
- Hasta yaklaşım problemleri (PMP),
- Uzun yazılı sınav soruları (PQ),
- ❖ Yapılandırılmış sözlü sınavlar (SOE)

Dolaylı Yöntemler

Özellikle iyi hazırlanmış geçerli ve güvenilir, kaliteli yazılı sınav sorularının bilişsel düzeyi analiz aşamasına kadar değerlendirebildiği belirtilmektedir.

Dolaylı Yöntemler

- ❑ PDÖ modelinde portföy, proje ve öğrencinin gerçekleştirdiği işlevlerden alınan raporların değerlendirilmesi de dolaylı değerlendirme yöntemlerindedir.
- ❑ Bu yöntemler öğrencinin bilgi, beceri, yetenekleri ve oluşturduğu değerler toplamının yansımaları olarak değerlendirmede oldukça önemlidir

(Alavi 1995;Hager&Butler 1994; Kocabaş 1999).

Öğrencinin Gelişimini Değerlendirme (Formatif)

■ Periyodik ve düzenli olarak yapılan formatif değerlendirme

- 👉 Öğrencilerin kendilerini değerlendirmeye,
- 👉 Öğrenme gereksinimlerini belirlemeye
- 👉 Öğrencilerin yeterliliğini geliştirmede ve desteklenmesi gereken alanları belirlemede
- 👉 Eğiticiye, müfredat, eğitim süreci hakkında sürekli kalitatif ve kantitatif bilgi sağlar ve geliştirme fırsatı verir.

Öğrencinin Gelişimini Değerlendirme (Formatif)

👉 Eğitimciler için müfredat içeriğinde ve eğitim sürecinde “ne çalışılacağı ve neyin korunacağı, etkili olmayan içerik ve uygulamanın çıkarma kararı alınmasında” temel veridir

(Kocabaşoğlu 1999; Nendaz&Tekian 1999).

Öğrencinin Gelişimini Değerlendirme (Formatif)

- ➔ Gelişim testleri,
- ➔ Yönlendirici ve öğrenci değerlendirmeleri
- ➔ Öğrencilerin birbirlerinden ve eğitim yönlendiricilerinden aldığı geri bildirimler
- ➔ Senaryolar, sunumlar, eğitim ortamları ve eğitim süreci ile ilgili alınan formal ve informal değerlendirmeler

👉 McMaster üniversitesinin çoktan seçmeli 180 soruluk gelişim testi, yönlendirici ve öğrenci değerlendirme sonuçları

👉 Nev Castle üniversitesi tıp fakültesinin yazılı sınav, grup foksiyonu, kendi kendine öğrenme ve iletişim becerilerine yönelik sonuçları

(Nendaz&Tekian 1999).

Probleme Dayalı Öğrenme Modelinde Değerlendirme Bileşenleri



- PDÖ'
- Yazılı ve uygulama sınavları,
- Kendi kendini
- Akran
- Yönlendirici
- Grup sürecinin
- Yazılı raporların ve sözlü sunumların, portföy değerlendirilmesi yaygın olarak kullanılan değerlendirme yöntemlerindedir.

(Alavi, 1995; Nendaz & Tekian 1999).

PDÖ modelinin başarısının ve programın değerlendirilmesinde geliştirilmiş bazı ölçekler

- 👉 **Problem çözme**
- 👉 **Baş etme**
- 👉 **Bilişsel stratejiler**
- 👉 **Sürekli öğrenme**
- 👉 **Kendi kendine öğrenme,**
- 👉 **Kontrol odağı**
- 👉 **Etik karar verme**
- 👉 **Kişiler arası ilişkiler**
- 👉 **Kendi kendini değerlendirme,**
- 👉 **Yaşam boyu öğrenme**
- 👉 **Eleştirel düşünme**

Metakognitif Becerilerin Ölçümü

(Hager&Butler 1994; Mullins 1994; Regehr&Norman 1996; Schwartz, et all 1992; Woods 1996;)

HYO DEĞERLENDİRME ve MÜFREDATA UYUMU

GE

HYO

H
E
D
E
F
L
E
R

H
E
D
E
F
L
E
R

Öğrenci
Yeterliliğine
Karar Verici

Kantitatif
ve
Kalitatif

Gelişimsel
Değerlendirme

Ödevler

Uygulama

MBL/ OSCE

Ara sınavlar

Modül sonu sınavlar

PDÖ oturumları

MÜFREDAT
GRUBU

DEĞİŞTİRME
VE
GELİŞTİRME

YIL GRUBU/
Mod. Sonu Top.
Süreç/Senaryo

PDÖ oturum/
Öğ.temsilci /Grup
Geribildirimi

Senaryo Değ.

Sunum Değ.

Yönlendirici Değ.

EĞİTİM ARAŞTIRMALARI VE PDÖ SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

**Günümüzde PDÖ ve
benzer uygulamalar yapan eğitimciler;
“bu modelin mümkün olan en iyi
değerlendirme kanıtlarını oluşturabilmek”
için tüm yenilikleri
hızlı bir şekilde yandaşları ile
paylaşmaktan sorumludurlar.**

(Hager&Butler 1994).



Teşekkürler